

עפ"ג (תל אביב) 22375-11-17 - שלום ביליק נ' מדינת ישראל

עפ"ג (תל-אביב-יפו) 22375-11-17 - שלום ביליק נ' מדינת ישראל מחוזי תל-אביב-יפו

עפ"ג (תל-אביב-יפו) 22375-11-17

עפ"ג (תל-אביב-יפו) 22543-11-17

המערער בעפ"ג 22375-11-17 המשיב בעפ"ג 22543-11-17

שלום ביליק

ע"י ב"כ עו"ד פרנקו

נגד

המשיבה בעפ"ג 22375-11-17 המערערת בעפ"ג 22543-11-17

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד חדד

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

[19.03.2018]

כבוד השופטת עמיתה דבורה ברלינר

כבוד השופטת מרים דיסקין

כבוד השופט שי יניב

פסק דין

1. המערער בעפ"ג 22375-11-17 והמשיב בעפ"ג 22543-11-17 (להלן: "המערער" או "ביליק") הורשע על פי

הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, שמכוחו הוגש כתב אישום מתוקן בעבירות הבאות:

הוצאת מסמך ממשמורת, עבירה לפי סעיף 267(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") (ריבוי עבירות);

הוצאת מסמך ממשמורת על ידי עובד ציבור ומסירתו לאחר, עבירה לפי סעיף 267(ב) לחוק העונשין (ריבוי עבירות);

הפרת סודיות, עבירה לפי סעיף 16 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הגנת הפרטיות") (ריבוי עבירות);

פגיעה בפרטיות, עבירה לפי סעיפים 2(5) ו-2(9) בצוואת עם סעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות (ריבוי עבירות);

החזקת מאגר מידע שלא כדין, עבירה לפי סעיף 31א(א)(1) ביחד עם סעיף 8 לחוק הגנת הפרטיות (ריבוי עבירות).

במבט על, ורק כדי לשרטט את קווי המתאר של הפרשיה שמדובר בה נאמר, כי המערער, שהיה בתקופה הרלבנטית עובד

משרד הרווחה, הוציא את נגזרת מרשם האוכלוסין של מדינת ישראל ממשרד הרווחה ומסר אותה לאחרים. כתוצאה מכך

הופץ מאגר המידע, הכולל פרטים אישיים של כלל אזרחי מדינת ישראל, באינטרנט הזמין לכל. את מעשיו ביצע המערער

תוך מעילה באמון וניצול מעמדו ותפקידו.

2. על המערער הוטלו העונשים הבאים:

12 חודשי מאסר בפועל.

מאסר על תנאי למשך 10 חודשים והתנאי הוא שלא יעבור עבירה מהעבירות בהן הורשע במשך 3 שנים מיום שחרורו.

קנס בסך ₪ 100,000 או 10 חודשי מאסר תמורתו.

חילוט חומרי המחשב שנתפסו במסגרת חקירתו.

3. כתב האישום הוגש נגד 6 נאשמים ובאשר למערער הוא אוחד ארבעה אישומים: אישום ראשון:

א. המערער, ביליק, עבד בתקופה הרלוונטית לכתב האישום במשרד הרווחה כאיש מחשבים מטעם חברת ג'נרייז. תפקידו

היה תחזוקה, עדכון וטיפול במאגרי מידע ששימשו את משרד הרווחה.

ב. ביליק טיפל, במסגרת תפקידו, גם בעדכון ובתחזוקת נגזרת מרשם האוכלוסין שהתקבלה ממשרד הפנים, וכללה מידע

על כלל אזרחי מדינת ישראל, לרבות קטינים ואזרחים שנפטרו (להלן: "נגזרת מרשם האוכלוסין" או "הנגזרת").

ג. נגזרת מרשם האוכלוסין הכילה את שדות המידע הבאים: שם פרטי, שם משפחה, מספר ת"ז, שם משפחה קודם, תאריך

לידה, מין, מצב משפחתי, קוד פעילות (חי, נפטר, או בחו"ל), תאריך פטירה, שם האב, שם האם, שם הסב, מספר ת"ז של

האב, מספר ת"ז של האם, ארץ לידה, תאריך עליה, עיר מגורים (לפי סימול מספרי), רחוב, מספר בית, מספר כניסה לבית

ומיקוד.

ד. ביליק, שהיה אמון על תחזוקת נגזרת מרשם האוכלוסין ועל עדכונה, ניצל את הרשאותיו, העתיק ממחשבי משרד

הרווחה למחשביו האישיים את נגזרת מרשם האוכלוסין ובהמשך התקין אותה במשרדי ישיבת "דיסקין" בירושלים, יחד עם

תכנה שערך לחיפוש ושלילת נתונים מתוך הנגזרת.

ה. ביליק לא החזיר את עותקי הנגזרת למשרד הרווחה בסיום תקופת עבודתו.

ו. הנאשמים הנוספים בפרשה (נאשמים 2 - 6) הורשעו בעבירות שונות, כל אחד לפי חלקו - הנאשם 2 העתיק את הנגזרת

ממחשב ישיבת דיסקין והעביר אותה למכריו על גבי תקליטורים. הנאשם 3 מכר את אחד התקליטורים לנאשם 4. הנאשם

4 עדכן את הנגזרת על ידי מיזוג מאגרי מידע נוספים שהחזיק ברשותו ומכר עותקים ממנה. הנאשם 5 שקיבל את אחד

העותקים תכנת את תוכנת "אגרון" - אשר אפשרה חיפוש נוח ופשוט במידע, ומכר את התכנה כשהיא מוגנת בסיסמה.

בהמשך נפרצה הסיסמה והנאשם 6 הפיץ באתר אינטרנט שהקים קישורים אשר אפשרו לכל המעוניין להעתיק למחשבו

את תכנת "אגרון" הפרוצה.

בנוסף הופצה תכנת "אגרון" באתרי אינטרנט נוספים ובתכנות לשיתוף קבצים.

אישום שני:

ז. ביליק הורשע בקבלת עדכונים לנגזרת מרשם האוכלוסין גם לאחר סיום העסקתו במשרד הרווחה. את העדכונים העביר

למחשביו האישיים ובאמצעותם עדכן את בסיס הנתונים של הנגזרת שהחזיק במחשביו.

אישום שלישי:

ח. ביליק הורשע בהוצאת מאגרי מידע נוספים, רגישים ביותר ממשרד הרווחה אשר כללו פרטים מזהים של ילדים מאומצים, ילדים המיועדים לאימוץ, בגירים מאומצים, מבקשי אימוץ ונשים המבקשות למסור את ילדיהן לאימוץ. במסגרת אישום זה הורשע גם בהוצאת מאגר מידע אישי ובו מידע על עיוורים המקבלים תמיכה מהמדינה. ביליק העתיק המאגרים למחשביו האישיים והחזיק בהם לאחר פיטוריו בשנת 2006 ועד למעצרו בשנת 2011.

אישום רביעי:

ט. האישום מתייחס לתקופה בה עבד ביליק בעבור שירות בתי הסוהר.

ביליק המשיך להחזיק במאגר המידע ובו פרטים על עובדי שירות בתי הסוהר גם לאחר סיום עבודתו ועד למעצרו. גזרי הדין של המעורבים האחרים בפרשה

4. כאמור לעיל, כתב האישום כלל שישה נאשמים. בתמצית, נאמר כי רק כתב האישום בעניינו של נאשם מספר 6 כלל שני אישומים (אישום נוסף של שיבוש הליכי משפט). כתב האישום בעניינים של נאשמים 2-5 כלל אישום אחד לכל אחד מהם, כאשר האישום כלל מספר עבירות.

כזכור, כתב האישום בעניינו של ביליק כלל ארבעה אישומים.

נאשמים 2-5 הגיעו להסדר טיעון עם המדינה. הסדר הטיעון כלל הן את תיקון כתב האישום לגבי כל אחד מהם והן הסכמה לגבי העונש. בדיעבד, כיבד בית משפט קמא את הסדרי הטיעון והטיל על נאשמים אלה את העונשים הבאים:

א. על נאשם 2 הוטלו 3 חודשי מאסר בפועל, שירותו בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסך ארבעים אלף ₪.

ב. על נאשם 3 הוטלו 5 חודשי מאסר בפועל, אף הם לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסך חמישים אלף ₪.

ג. על נאשם 4 הוטלו 10 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס בסך 36,000 ₪.

ד. על נאשם 5 הוטלו 6 חודשי מאסר בפועל, שירותו בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסך 75,000 ₪.

לאחר הליך גישור ממושך הגיעו גם ביליק ונאשם 6 להסדר טיעון, אולם ההסדר בעניינם כלל את תיקון כתב האישום בלבד, ללא הסכמה לעניין העונש. עם זאת, הסכימה המדינה להפניית ביליק לשירות המבחן לקבלת תסקיר בעניינו. כפי שכבר צוין, בית משפט קמא הטיל על ביליק שנת מאסר בפועל, לצד רכיבי ענישה נוספים ועל נאשם 6, הוטלו 18 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך 100,000 ₪.

בעניינו של נאשם 6 לא הוגש ערעור. ביחס לביליק הוגשו כאמור שני ערעורים - ערעורו שלו וערעור המדינה.

השתלשלות ההליך בבית משפט קמא בעניינו של ביליק

5. יש חשיבות להשתלשלות הדברים בבית משפט קמא, עד לשלב הסופי שבו ניתן גזר הדין, שעל כן נפרט אותה בקצרה: הכרעת הדין המרשיעה ניתנה ביום 3.2.14.

בהתאם למוסכם, הופנה ביליק לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר. התסקיר התקבל ביום 7.7.14. ניתן היה לצפות שגזר הדין יינתן סמוך לאחר קבלת התסקיר, בפועל ניתן גזר הדין רק ביום 27.9.17, דהיינו למעלה משלוש שנים מאוחר יותר.

חלוף הזמן החריג מקורו בכך, שלדאבון הלב, ביליק חלה בינתיים, במחלה ממארת. שמיעת הטיעונים לעונש בעניינו נדחתה מפעם לפעם בעיקר בשל בקשות דחיה שהגיש, עד אשר סיים את כל ההליכים הרפואיים, לרבות ניתוחים. השלב האחרון, קרי הטיעונים לעונש ומתן גזר הדין, התקיים לאחר השלמת הניתוחים והטיפול בסרטן. בדיעבד, חרף ההמתנה והקביעה הלכאורית כי הטיפול במחלת הסרטן הסתיים, אין למעשה מחלוקת כי ביליק נמצא גם היום במצב רפואי קשה ביותר. נושא מצבו הרפואי של ביליק עומד במוקד הדיון בפנינו ונחזור לכך בפירוט בהמשך. הטיעונים לעונש נשמעו ביום 1.2.17. מטבע הדברים, כל אחד מהצדדים הדגיש את הטעון הדגשה לשיטתו והגיש מסמכים רלוונטיים. מבין המסמכים, ובשל חשיבות העניין, אנו רואים לציין כבר בשלב זה, כי המדינה הגישה חוות דעת של המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים. חוות הדעת היא סודית, הוגשה בהסכמה, ומפרטת את הנזק שנגרם לביטחון המדינה עקב חשיפת המאגר שהוציא ביליק ממשרד הרווחה. הוטעם בחוות הדעת כי למדינת ישראל נגרמו נזקים במישור הבטחוני, ואלה מצטרפים לנזקים הנראים לעין בחשיפה פומבית של פרטיהם של כל אזרחי מדינת ישראל והפיכתם נחלת הכלל. גם לחוות דעת זו נחזור בהמשך.

בנוסף לחוות הדעת, הדגישה המדינה את היבט המעילה באמון. ביליק היה, כזכור, עובד מדינה וניצל את מקום עבודתו כדי לבצע את העבירות שבהן הורשע. דגש מיוחד הושם, הן בטיעון בפני בית משפט קמא ובדיעבד גם בפנינו, על כך שמעשיו של ביליק היוו את "יריית הפתיחה". ביליק הוא מחולל האירוע. כל השתלשלות הדברים ומעשיהם של נאשמים 2 - 6 היו כתוצאה ממעשיו של ביליק. אם לא היה מוציא את נגזרת מרשם האוכלוסין לא היו יכולים שאר הנאשמים לבצע את העבירות שביצעו. משום שהוא "מחולל האירוע", "הגורם בלעדיו אין", הענישה המתחייבת אמורה להיות קשה וחמורה מזו שהוטלה על המעורבים האחרים בפרשה.

6. ביליק מצדו הדגיש, כפי שכבר צוין לעיל, את מצבו הרפואי. בנוסף לכך העלה טענות מטענות שונות לעניין חלקו באירוע. טענתו המרכזית היתה כי חלקו אינו חמור יותר מזה של המעורבים האחרים בפרשה, וכי לא זכה בכל רווח כספי בשל מעשיו. הועלתה גם טענה של אכיפה בררנית, על כך שהיה מעורב נוסף, בשם אולג, שנגדו לא הוגש כתב אישום. לטענת ההגנה, אולג הוא בבחינת עבריין עיקרי, ולמרות זאת לא הוגש נגדו כתב אישום. ההגנה הדגישה את העובדה שלמעט ההתקנה על מחשבי ישיבת דיסקין, לא נעשה כל שימוש על ידי ביליק במידע שאותו הוציא, בכל השנים הרבות שחלפו מאז ביצוע העבירה המקורית ועד היום. כיוון שביליק נאשם גם בכך שעדכן את מאגר המידע שברשותו אף לאחר פרישתו ממשרד הרווחה, טענה ההגנה, כי הוא המשיך לתת תמיכה לעובדי משרד הרווחה חנים אין כסף, ללמדך כי גם אחרים לא ראו בהחזקת המידע על ידו משום עבירה.

ביליק חלק על אפיונו כגורם בלעדיו אין, כמגדיר את מידת החומרה של מעשיו. המעורבים האחרים בפרשה תרמו את חלקם והמכלול הביא בסופו של יום לתוצאה הסופית, קרי, הפצתו של מאגר המידע לכל מאן דבעי ללא כל פיקוח. כל מעשיו של ביליק הצטמצמו בהוצאת המידע והעתקתו למחשבי דיסקין ומאומה לא מעבר לכך.

פרק נרחב מהטיעון הוקדש לשיהיו וכן לנושא הרפואי, שני נושאים שאליהם נתייחס בהמשך. נאמר כבר בשלב זה, כי לעניין מצבו הרפואי של ביליק הטיעון התמקד רובו ככולו בפסק הדין ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל (29.12.15) (להלן "פרשת לופוליאנסקי") כאשר טענת ביליק היא, שעל בית המשפט לנקוט באותו מתווה שקבע בית המשפט העליון בפרשת לופוליאנסקי. כליאת ביליק תקצר את תוחלת חייו ותהיה עבורו קשה מנשוא, ולו מטעם זה יש מקום לחרוג ממתחמי הענישה ולהסתפק בענישה שאיננה כוללת רכיב של מאסר בפועל.

כדי להשלים את התמונה באשר להשתלשלות ההליכים נציין, כי לאחר שמיעת הטיעונים, מצא בית המשפט לנכון לקבל תסקיר משירות בתי הסוהר על מנת לבחון האם ערוך השירות לטפל בביליק בהינתן מצבו הרפואי. כפועל יוצא מכך, נתקבלה בתיק חוות דעת ד"ר מדר, מנהלת רפואית של מר"ש. חוות הדעת היא תמציתית עד לקונית ומאשרת כי בהתאם למסמכים הרפואיים, שהוצגו לשירות בתי הסוהר, הוא ערוך "למתן מענה רפואי לנאשם, בהתאם לסל הבריאות, בין באמצעות גורמי הרפואה המשרתים בשב"ס, בין באמצעות בתי החולים הציבוריים ובין באמצעות רופאים מומחים, לפי הצורך הרפואי הרלוונטי".

עיקרי גזר דינו של בית משפט קמא

7. כמצווה מכוח תיקון 113, בחן בית משפט קמא בשלב הראשון את הערכים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם. בגדר הערכים אלה, ציין בית המשפט את היבט המעילה באמון. בכך כיוון בית המשפט לעובדה שביליק היה, כזכור, עובד משרד הרווחה, והמידע היה חשוף לעיניו בשל האמון שניתן בו על ידי מעסיקיו. בית המשפט דחה את הטענה כי עדות הממונה על ביליק, שמסרה כי הוא עבד לעיתים מהבית, מכשירה את מעשיו, ולו חלקית. בנוסף למעילה באמון, קיים היבט נוסף שעניינו אמון, כשהפעם הכוונה לפגיעה הקשה באמון הציבור ברשויות, שנתונים האישיים יישמרו בקפידה. הציבור נותן אמון ברשויות השונות, שיגנו וישמרו על הנתונים המצויים בידם מכוח תפקידם, ומידע שיכול להיות רגיש וסודי לא יזלוג. ביליק במעשיו פגע באמון זה, שהרי גרם לכך שמידע שאותו ניתן להצליב באינספור דרכים, מצא דרכו לכולי עלמא, למעשה בלי מגבלה כלשהי. לכך מצטרפת גם פגיעה בפרטיות. כל אחד מיחיד הציבור זכאי לכך שפרטיו האישיים יישארו אכן אישיים. כל הנתונים האישיים הופצו ברשת האינטרנט, כאמור, לכולי עלמא.

היבט מיוחד של חומרה גלום לדעת בית המשפט קמא בכך, שמעשי ביליק איפשרו, בסופו של יום, שילוב של מספר מאגרי מידע זה בזה, כאשר התוצאה המשולבת מהווה פגיעה חמורה יותר הן בפרטיות והן ביתר הערכים שצוינו לעיל.

הערך הנוסף שנפגע הוא בטחון המדינה ולעניין זה מפנה כב' השופטת קמא לחוות דעת המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים. כן, נפגע ערך הפרת חובת הסודיות שבה התחייב ביליק ואותה הפר ברגל גסה. בהמשך התייחס בית המשפט לענישה המוסכמת באשר לנאשמים 2-5. ענישה זו מכמתת את השקפתה של התביעה על חומרת הפגיעה בערכים המוגנים. יש לכך כמובן השלכה לעניין הענישה בעניינו של ביליק. לצד הענישה המוסכמת הזכירה כב' השופטת קמא את הענישה שהוטלה על ידיה על מי שהיה הנאשם 6, בעניינו נקבע כי מתחם הענישה נע בין 15 ל-30 חודשי מאסר, ובפועל הוטלו עליו, כאמור, 18 חודשי מאסר, לצד רכיבי ענישה נוספים. 8. מכאן לדיון בעניינו של ביליק.

בית המשפט קיבל את הטענה כי ביליק הוא "מחולל מאגר המידע עד תצורתו הסופית" שבוצעה באמצעות הנאשמים האחרים. מעשיו, ככל שהדבר אמור בפגיעה בפרטיות ומידת הפגיעה בערך המוגן של פגיעה בפרטיות, זהים או דומים בחומרתם למעשיו של נאשם 6, בהקשר זה. לפיכך, נקבע לגבי אותו מתחם ענישה שהוצב לגבי נאשם 6 בגין אותן עבירות, קרי 15 עד 30 חודשי מאסר.

עם זאת, ביליק הורשע במסגרת האישום הראשון גם בעבירות נוספות ובהן הוצאת מסמך ממשמורת והפרת סודיות. בשקלול הכולל סבר בית משפט קמא כי מתחם הענישה בגין האישום הראשון, בהינתן העבירות הנוספות כאמור לעיל, נע בין 20 ל-35 חודשי מאסר.

באשר לאישומים הנוספים, קבע בית משפט קמא, כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים באישומים אלה היא נמוכה יחסית, ובהתאם לכך קבע מתחמים כדלקמן:

באישומים 2 ו-4 המתחם נע בין 5 ל-10 חודשי מאסר לכל אחד מהם; באישום השלישי המתחם נע בין 10 ל-20 חודשי מאסר בפועל.

בהמשך קבעה כב' השופטת קמא מהו העונש שהיה ראוי להטיל על ביליק בגין כל אחד מהאישומים. באישום הראשון מאסר בפועל של 20 חודשים, באישום השני והרביעי חמישה חודשים על כל אחד מהם, ובאישום השלישי עשרה חודשי מאסר בפועל.

את עונשי המאסר מן הראוי היה לחפוף בחלקם, באופן שסך הכל ירצה ביליק 25 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי וקנס.

9. הפרק הבא בגזר הדין עניינו האפשרות לסטות ממתחמי הענישה, בגין טעמים שונים, שבמרכזם מצבו הרפואי של ביליק. כפי שכבר צוין לעיל, הטיעון העיקרי של הסנגוריה בהקשר זה, נשען על פסק הדין בפרשת לופוליאנסקי. בית משפט קמא קבע כי פסק הדין בפרשת לופוליאנסקי איננו מקנה חסינות גם לנאשם חולה או נאשם שמאסר מסב לו סבל רב, מכאן אתה למד "כי גם נאשם החולה במחלה קשה, או כזה שהמאסר יסב לו סבל רב וייחודי, עלול לשאת בעונש מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריח. הדברים נכונים גם כאשר עסקין במי שמצבו הבריאותי רעוע..." (פרשת לופוליאנסקי, עמ' 630 - 631).

לענייננו, ביליק, כזכור, חלה בסרטן ועבר טיפולים רבים. כפי שעולה מהמסמכים הרפואיים שהוגשו, הותקנה בגופו סטומה שניסיונות להוצאתה לא צלחו. כיום יש לו סטומה קבועה. קיומה של הסטומה מחייב שמירה על תנאי היגיינה מוקפדים. עם זאת, מסקנתו של בית המשפט קמא היתה כי אין לפניו ראיה שריצוי מאסר על ידי ביליק במתקן כליאה, עלול לסכן את חייו או לקצר בצורה ניכרת את תוחלת חייו, שכן "לא הוגשה חוות דעת רפואית ערוכה כדין", המאשרת נתון זה. לבית המשפט קמא הוגש מסמך המכונה "היסטוריה רפואית", שבו קבע האונקולוג המטפל בביליק כי הוא לא מתאים למאסר, שעלול לגרום לנזקים קשים לבריאותו עד כדי סכנת חיים. לדעת בית המשפט קמא, ממסמך זה ניתן ללמוד כי כיום המחלה אינה פעילה, אך קיימים סיכויים גבוהים לחזרתה, ללא קשר לכליאתו במתקן של שב"ס. משכך, הגיעה כב' השופטת קמא למסקנה כי עניינו של ביליק אינו נכנס באותו פתח צר של פרשת לופוליאנסקי, המאפשר סטיה ממתחם העונש ההולם, בגין מצב רפואי אקוטי.

על אף האמור, סברה כב' השופטת קמא, כי לא ניתן להתעלם ממצבו הבריאותי של ביליק ומחלוף הזמן. בשורה התחתונה, חרף האמירה כי ספק אם ביליק נכנס לפתח שנפתח בפרשת לופוליאנסקי, סתה כב' השופטת קמא ממתחמי הענישה שנקבעו על ידה בהתחשב במצבו הרפואי ובחלוף הזמן. איזון השיקולים הולך את בית משפט קמא להטיל על ביליק את העונשים שפורטו לעיל, הכוללים 12 חודשי מאסר בפועל.

הערעורים

10. שני הצדדים אינם משלימים עם פסיקתו של בית משפט קמא.

עד שאנו מגיעים לדון בערעורים, נציין התפתחות נוספת. להודעת הערעור של ביליק שהוגשה בתאריך 9.11.17 צורפו שתי חוות דעת רפואיות שלא היו בפני בית משפט קמא. עניינה של האחת הוא סיכום ביקור אצל ד"ר איגור נמירובסקי, אונקולוג, מקופ"ח מאוחדת, מיום 25.10.17. חוות הדעת הנוספת - חוות דעת מפורטת וארוכה של ד"ר איאן וייט, מומחה בכירורגיה כללית, מיום 30.10.17 (להלן "חוות דעת ד"ר וייט").

נקדים מאוחר למוקדם ונציין כבר בשלב זה כי אין ספק שהגשתן של שתי חוות הדעת הללו באה לענות ולהתמודד עם הערתו של בית משפט קמא, ולפיה אין בפניו חוות דעת הקובעת כי כניסתו של ביליק לכלא עשויה להביא לקיצור תוחלת חייו. רק סמוך לתאריך שנקבע לשמיעת הערעור הוגשה בקשה להוספתן של הראיות הללו, הגם שהן צורפו כחלק מהודעת הערעור, חודשים אחדים לפני כן. למותר לציין כי סדר הדברים צריך היה להיות הפוך, קרי, הגשת הבקשה להוספת הראיות, ורק לאחר החלטה - צירופן בפועל.

מכל מקום: המדינה, להבדיל מעמדתה שהוגשה בכתב יום לפני שמיעת הערעור, (ולמעשה לא הובאה כלל לעיוננו ועל קיומה למדנו רק בזמן הדיון), לא התנגדה במעמד שמיעת הערעור לכך שבית המשפט בערכאת הערעור יעיין בחוות הדעת. טענתה המרכזית היתה כי חוות הדעת של ד"ר וייט היא חוות דעת מגמתית ומשום כך המשקל שיש לייחס לה אינו רב.

מכאן לערעורים עצמם -

11. המדינה שבה ומדגישה את חומרת מעשי ביליק והשלכותיהם. הדגש הוא על כך שביליק הוא מחולל המעשה, הגורם בלעדיו אין. לעניין השוואת הענישה ביחס למעורבים האחרים בפרשה, מפנה המדינה לעונש שהוטל על מי שהיה נאשם 6. לשיטת המדינה, מעשיו חמורים פחות, אינם כוללים את האישומים הנוספים שקיימים לגבי ביליק, והוא נדון ל-18 חודשי מאסר.

באשר למצב הבריאותי של ביליק - לטענת המדינה אין מקום לפעול במקרה הנוכחי לפי "מתווה לופוליאנסקי". הכלל שהותווה בפרשה הנ"ל הוא כי "ראוי לחרוג לקולא ממתחם הענישה בהתקיים מצבים בריאותיים חריגים ויחודיים ביותר, בהם עונש מאסר בפועל יביא לקיצור ממשי של תוחלת החיים של הנאשם או לסיכון חייו".

בעניינו אין מדובר במצבים בריאותיים חריגים (חרף מחלותיו השונות של ביליק), ומשכך שגה בית משפט קמא משבחר לחרוג ממתחמי הענישה שנקבעו על ידו. המדינה מפנה לפסקי דין שניתנו מאוחר יותר, לאחר פרשת לופוליאנסקי. שם הדגיש בית המשפט כי ככלל, מצב בריאותי קשה אינו מקנה לעבריין פטור מעונש מאסר בפועל בגין מעשיו, ככל שעונש זה מוצדק לגביו (רע"פ 1076/16 כהן נ' מדינת ישראל (11.2.2016)).

מעניין לעניין באותו עניין - שירות בתי הסוהר ערוך לתת לביליק את כל הטיפול שהוא נדרש לו, לפי צרכיו הרפואיים וגם מסיבה זו אין מקום להתחשבות חריגה במצבו הרפואי.

ובאשר למצב הרפואי עצמו - לא היתה בפני משפט קמא ראיה לכך שמאסרו של ביליק עלול להביא לקיצור תוחלת חייו, שזה המבחן הקובע והרלבנטי. מאסרו גם לא יגביר את הסיכון לחזרת המחלה, ככל שהוא קיים. בדיקות נדרשות ניתן לבצע גם במהלך שהותו במאסר.

בסופו של יום עותרת המדינה להטלת 25 חודשי מאסר, בהתאם לקביעתו של בית משפט קמא, בשלב הראשוני של גזר הדין. בית משפט קמא סבר כי זה העונש הראוי בשל מכלול העבירות והמעשים בהם הורשע ביליק. נטען כי עונש זה בפני עצמו כבר משקלל את מצבו הבריאותי של ביליק, שהרי בית המשפט מיקם אותו בתחתית המתחמים שנקבעו על ידו. בעונש גלומה חפיפה של עונשי המאסר בגין העבירות השונות, וגם בכך הליכה לקראתו של ביליק.

המדינה מזכירה את העבירות הנוספות שאינן קיימות באשר למעורבים האחרים בפרשה. עוד מציינת המדינה כי לביליק הרשעה נוספת משנת 2013, אף היא בעלת אופי דומה. ביליק היה אחראי מכוח תפקידו במשרד הרווחה על הזנת קובץ העיוורים, המרכז את שמות האנשים הזכאים לקבל תעודת עיוור. את המידע שהיה נגיש לו מכוח תפקידו ניצל ביליק כדי להזין לתוך הקובץ את שמותיהם של אשתו, אביו וחמותו אשר אינם עיוורים, כאשר לצדם מספרי עיוור של אנשים שנפטרו. בשל מעשיו אלה קיבלו אביו, אשתו וחמותו פטור מתשלום אגרת טלוויזיה בשנים 2004, 2005 ו-2006. זאת בנוסף למרמה בנושא שעות העבודה שלו, שאיננו רואים לפרט.

כאמור העתירה היא להטלת 25 חודשי מאסר בפועל.

ערעורו של ביליק

12. כפי שניתן לצפות וצוין כבר מספר פעמים, הודעת הערעור מתמקדת בעיקר במצבו הרפואי של ביליק. ההגנה מצינת כי לאחר מתן גזר הדין חלה החמרה נוספת במצבו, התעוררה בעיה בכליותיו, שאחת מהן חדלה לתפקד ומצבו הכללי התדרדר עוד יותר. הסנגוריה מפנה בעניין זה לשתי התעודות הרפואיות החדשות אותן הזכרנו, עמדתו של ד"ר נמירובסקי האונקולוג המטפל בו וחוות דעת ד"ר וייט. ההגנה מפנה לדברים המפורשים שנאמרו בחוות דעתו של ד"ר וייט כדלקמן: "תוחלת חייו של החולה נמוכה מאוד, ובתנאי מאסר היא עלולה בדרגה גבוהה [כך במקור] של הסתברות להתקצר אפילו באופן מיידי". עוד באשר למצב הרפואי, מפנה ההגנה למכלול הבעיות הרפואיות מהן סובל ביליק ומטעימה כי היום הוא שבר כלי. ביליק עבר שלושה ניתוחים שונים עקב מחלת הסרטן. בעקבות מחלת הסרטן הותקנה אצלו סטומה, דהיינו התקן חוץ גופי שמחובר למעי הדק. מפאת רגישות הדברים וצנעת הפרט נסתפק בכך, ונפנה למפורט בעמוד 12 לנימוקי הערעור. עצם קיומה של הסטומה מהווה סיכון שעלול להוביל לסיבוכים רבים, וכבר מטעם זה הוא אינו יכול לשהות במאסר. הסנגוריה מפנה בהקשר זה לחומר הרפואי שהוגש לבית משפט קמא (הכוונה לחוברת בשם "פתחון פה", חוברת מספר 24 שדנה בעניין סיבוכי הסטומה). בשל המאבק בסרטן ובתוצאותיו, קרי התקנת הסטומה, ביליק מותש נפשית, מתקשה לבצע פעולות יומיומיות ואשתו מסייעת לו בפעולות אלה. המתווה בפרשת לופוליאנסקי מתאים בדיוק לעניינינו, כך לשיטת הסנגוריה, כאשר ההפניה היא בעיקר לחוות דעת ד"ר וייט. הדגש הושם גם על הפער בענישה שהוטלה על לופוליאנסקי מלכתחילה, שש שנות מאסר אותן קיצר בית המשפט העליון לשישה חודשי מאסר, שירוצו בעבודות שירות. על אחת כמה וכמה בעניינינו, כאשר הפער המבוקש, שעניינו הימנעות כליל משליחתו של ביליק אל מאחורי סורג ובריה אל מול הענישה שהוטלה (שנת מאסר) הוא קטן ומצומצם בהרבה.
- טענות נוספות שמעלה הסנגוריה עניינן ההשוואה בין ביליק לבין המעורבים האחרים בפרשה. ביליק לא הרוויח כספית מהפצת המאגרים, הוא לא יכול היה להשיב את החומר שנטל ממשד הרווחה ולמעשה הודה בעבירות שיוחסו לו משום שלא מחק את המאגרים מהמחשב שלו. הא ותו לא. העובדה היא שמאז ועד היום, למעט ההתקנה של החומר במחשבי ישיבת דיסקין, לא עשה ביליק שום שימוש בכל המאגרים שבידו.
- ההגנה חוזרת על טענת האכיפה הבררנית, לפיה, למעשיו של ביליק היה שותף אדם נוסף ממשד הרווחה בשם אולג, והוא כלל לא הועמד לדין.
- כזכור, הנושא הנוסף עליו הושם דגש הוא עניין השיהוי. העבירות הן משנת 2006, החקירה נפתחה בשנת 2011, כתב האישום הוגש במאי 2012. ואנו מצויים היום בשנת 2018. שילוב מצבו הרפואי של ביליק ביחד עם השיהוי והענישה שהוטלה בתיק זה על המעורבים האחרים, צריכים להביא לכך שעונש המאסר בפועל יבוטל. עתירת ההגנה היא גם להתערב בקנס שאותו לא יוכל ביליק לשאת וממילא יצטרך לשאת במאסר חלף קנס בן עשרה חודשים.
- דין והכרעה
13. שמענו בתשומת לב את טיעוני הצדדים, זאת לאחר שעיינו בשפע החומר שהוגש לנו על ידי כל אחד מהצדדים. להלן נתייחס לרכיבים הרלבנטיים הנדרשים להחלטה בהיקף ובמידה הראויים לשיטתנו.
- חומרת העבירות - אם אמרנו כי מדובר בפרשה קשה, חמורה ומכוערת אמרנו מעט, ולא נתנו ביטוי לתמונה במלואה ולהשלכות הקשות של מעשי ביליק. בשורה התחתונה, כתוצאה ממעשיו, מאגר מידע עצום בהיקפו ובעל רגישות רבה, שהיה צריך להיות שמור, ספון וחשוף אך ורק לעיניהם של גורמים רלבנטיים, מצא דרכו לרחבי האינטרנט כשהוא פרוץ לחלוטין ועומד לרשותו של כל מאן דבעי. למותר לציין כי למן הרגע שנפרצה הדלת, ניתן לעשות שימוש במידע זה לכל מטרה שהיא, בין אם מטרה כלכלית, בין אם מטרה פלילית ואפילו לצרכי טרור ופגיעה בבטחון המדינה. מקובלת עלינו במלואה טענת התביעה, כי ביליק הוא מחולל האירוע, הגורם בלעדיו אין. כל נסיונותיה של הסנגוריה לגמד את מעשיו ולהטיל את מלוא האחריות על מי שבא בעקבותיו והוסיף מאגרי מידע נוספים לתמונה ובכך תרם להרחבת הנזק, אין בהם ממש. לולא יריית הפתיחה של ביליק, דהיינו, הוצאת המידע ממחשבי משרד הרווחה והתקנתם בדיעבד במחשבי ישיבת דיסקין, לא היתה מתאפשרת כל הפעילות הנוספת שבאה בעקבות זאת.
14. כדי שהדברים לא יישארו "נוסחתיים" בלבד, נחזור על הפרטים המרכזיים:

מאגר המידע שמדובר בו הוא מאגר של מרשם האוכלוסין. המאגר שמוקם על פי חוק, כולל עשרות שדות של נתונים על כלל אזרחי ישראל, לרבות קטינים, ומנגד אזרחים שנפטרו. המרשם מנוהל על ידי משרד הפנים והוא כולל, כאמור, נתונים אישיים, שם, תאריך לידה, תאריך פטירה, שם קרובי משפחה, תעודת זהות, כתובת ועוד ועוד. נגזרות שונות של מרשם האוכלוסין מועברות ללקוחות שונים, בהם משרד הרווחה שבו עבד ביליק. ביליק קיבל הרשאת גישה לנגזרת מרשם האוכלוסין, כדי שיוכל לבצע את עבודתו. עצם העובדה שנזקק להרשאת גישה, מעידה על הסודיות ועל החשיבות שבשמירה על סודיות המידע. ביליק העתיק ממחשב משרד הרווחה את נגזרת מרשם האוכלוסין, תוך ניצול הגישה שניתנה לו, ואכסן אותה במחשביו האישיים. כאשר סיים את עבודתו, לא החזיר את הנגזרת למשרד הרווחה. הסנגוריה טענה בהקשר זה כי החזרה למעשה פירושה השמדת המידע שהיה ברשותו. גם אם נקבל טענה זו, לא היתה כל סיבה שביליק ימשיך לשמור ברשותו את המידע שאותו הוציא שלא כדין. ביליק שהיה מתכנת מוכשר יצר תוכנה אותה כינה בשם "פרח" שנועדה לשמש את משרד הרווחה, אלא שתוכנת "פרח" מצאה דרכה לשרת המחשב בישיבת דיסקין במטרה לטייב את מאגר התורמים של הישיבה. במילים אחרות, מתוך התוכנה ניתן היה לשאוב שמות של אנשים העשויים להיות תורמים פוטנציאליים. ההוצאה וההתקנה של תוכנת "פרח" בישיבת דיסקין היתה, כאמור, נקודת הפתיחה לכל שאר האירועים המפורטים בכתב אישום זה.

נזכיר, כי ביליק איפשר למי שהיה אחראי על נושאי המחשוב בישיבה, נאשם 2, להשתמש בנגזרת. נאשם 2 מצדו הוסיף נתונים, שכפל קובץ מסוים, העביר את המידע לתקליטורים שונים ומסר את התקליטורים למכרים שלו. אין ספק שללא העברת הנגזרת על ידי ביליק, לא היה עולה בידו של לנאשם 2 לפעול כפי שפעל. גם השלב הבא, ששייך למי שהיה נאשם 3, יונק מאותה נקודת מוצא. גם נאשם 3 קשור לישיבת דיסקין (היה תלמיד בה), הוא מכר את הנגזרת לנאשם 4 שמיזג את פנקס הבוחרים לתוך הנגזרת והפך אותם לקובץ אחד של בסיס נתונים של המרשם. מכאן עבר החומר לידיו של נאשם 5, שהתקין במחשבו את הקובץ ותכנת על בסיס מאגר המידע המוגדל שקיבל את תוכנת ה"אגרון פלוס 2006". תוכנה זו כבר כללה את כל בסיסי נתוני המידע שנכללו במרשם 2006. כאן נכנס לתמונה מי שהיה נאשם 6, שהפיץ ברחבי האינטרנט קישורים לתוכנת האגרון שנפרצה כבר קודם לכן, והרי לך פרטי מידע חסויים שחשופים, כפי שאמרנו בתחילת הדרך, לכל הרוצה לעשות בהם שימוש, לרבות שימוש פוגעני, חודרני ומסכן חיים.

15. בכך לא סגי. האישומים הנוספים בהם הורשע ביליק אינם עניין של מה בכך. בניגוד לטענתו כי כל חטאו התבטא בכך שלא השמיד ממחשבו את הנגזרת שאותה שאב ממשרד הרווחה, טרח ביליק, התעדכן וקיבל לידיו, בדרך שאיננה ברורה לחלוטין, את נגזרת מרשם האוכלוסין של משרד הרווחה כשהיא מעודכנת עד לחודש אוגוסט 2006, הגם שעזב את מקום עבודתו באפריל 2006. והרי לך תמיהה שמאיינת מכל וכל את טענותיו בנושא זה, וכי למה יטרח להתעדכן אם לא כדי לעשות שימוש בנגזרת המעודכנת?

בפועל החזיק ברשותו את נגזרת מרשם האוכלוסין המעודכנת עד ליום מעצרו, 5.9.11, וגם בכך עדיין לא סגי שהרי קיימים גם האישומים השלישי והרביעי.

האישום השלישי הוא מכוער ומקומם במיוחד. משרד הרווחה הקים מאגר מידע הנוגע למבקשי אימוץ וילדים מאומצים. קשה להעלות על הדעת נושא רגיש, סודי וטעון שמחייב שמירה קפדנית על סודיות מירבית, כנושא זה. כתב האישום מפרט את כל המאגרים הנוספים הנוגעים גם לילדים מאומצים, שהוקמו על ידי משרד הרווחה, די לנו אם נאמר כי הפירוט כולל לא פחות מ-11 סעיפים, כל אחד מהם מפרט מאגר מידע אחר הקשור לנושא בו עוסק משרד הרווחה, כשהמאגר האחרון הוא מאגר מידע שמתייחס לפרטים אישיים על עיוורים הנהנים מתמיכת המדינה. בכל המאגרים האלה החזיק בליק במחשבו האישי, אף לאחר פיטוריו ממשרד הרווחה ועד למעצרו.

גם בכך לא תמה הפרשה. בליק השתלב מאוגוסט 2006 ואילך בעבודה בשירות בתי הסוהר, כאיש מערכות מידע. במהלך עבודתו התבקש לעדכן נתונים של סוהרים החברים בארגון איפ"א. מאגר המידע של איפ"א כלל רשימה של כ-14 אלף עובדי שב"ס. המאגר כלל פרטים אישיים, שם, מספר אישי, שם יחידה וכיוצא בכך. וראה זה פלא, גם במאגר מידע זה החזיק בליק לאחר שסיים עבודתו בשב"ס ועל כורחך אתה שואל וכי למה מלכתחילה העתיק את המידע ולמה המשיך להחזיק בו?

כפי שפתחנו ואמרנו, התמונה הכוללת היא קשה במיוחד. מדובר בפעילות שיטתית שרומסת ברגל גסה ערכים של פרטיות, כיבוד הזולת ופוגעת באמון הציבור, בכך שפרטים שאמורים להישמר במאגרי מידע סגורים ימצאו דרכם החוצה.

16. חשיבות מיוחדת אנו מייחסים לחוות הדעת שהוגשה לבית המשפט על ידי המוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים, בנושא היקף הנזק הבטחוני שנגרם מפרסום מאגר אגרון. בניגוד לקביעתה של כב' השופטת קמא, כי מחוות הדעת עולה רק נזק פוטנציאלי שעלול להיגרם, עיון בחוות הדעת מצביע על נזק קונקרטי, ממשי, חמור ומשמעותי שכבר נגרם. בשל הסודיות בחוות הדעת לא נפרט את האמור בה, אנו מפנים לסעיף 8 לחוות הדעת, האמור בו מדבר בעד עצמו. זאת, בנוסף לנזק ולסיכון הפוטנציאלי המשמעותי העתידי.

קיומו של סיכון בטחוני מעלה את דרגת החומרה של מעשי בליק.

17. שקלול האמור לעיל, החומרה שבמעשים בפני עצמם, ריבוי העבירות, השיטתיות שבחדירה ובהעתקה של מאגרי מידע, צריכים היו להביא למסקנה כי צודקת המדינה בערעורה.

כזכור, הסנגוריה הפנתה לנורמת הענישה שבאה לידי ביטוי בעונשים המוסכמים שהוטלו על חלק מהמעורבים בפרשה זו. איננו מקלים ראש בנתון זה ואין ספק שלענישה שהוטלה באותה פרשה עצמה יש השלכה גם לעניינו של בליק. עם זאת, אף אחד מהמעורבים האחרים איננו מתקרב במעשיו למעשיו של בליק, כאשר הדגש, כפי שאנו שבים ומציניים, שהוא איפשר במעשיו את כל הפעילות הנוספת. לא מצאנו ממש גם בטענות הסנגוריה באשר לטענת האכיפה הבררנית בתיק זה והשלכותיה על עונשו של בליק. מפי ב"כ המדינה, שמענו כי נגד אולג לא הוגש כתב אישום בשל העדר ראיות מספיקות. חזקה על התביעה ששקלה ובחנה את הראיות ומשהגיעה למסקנה כי נגד אולג אין די ראיות, אין לכך כל השלכה לעניינו של בליק ואין לפנינו מסד של ממש לטיעון בדבר אכיפה בררנית.

לא מצאנו ממש גם בטענות שהועלו בהודעת הערעור, לגבי עמותות שונות שמחזיקות במאגרי מידע. מבחינתנו מדובר במידע שכלל לא אמור היה למצוא דרכו להודעת הערעור. נתונים מהעיתונות אינם בבחינת ראיה, גם לא לעניין העונש. וחזרנו לנקודת הפתיחה - על פני הדברים, ערעורה של המדינה אינו מופרך ומשכך ממילא אמרנו כי ככל שהדברים אמורים בחומרת העבירה ובענישה המתחייבת ממנה - אין ממש בערעורו של בליק.

18. למרבה הצער, אל מול החומרה המיוחדת הגלומה במעשיו של בליק כמפורט לעיל, ניצב מצב בריאותי שגם הוא ראוי להגדרה כחמור וקשה במיוחד. ההחלטה בעניין הענישה הקונקרטית מעוררת על כן דילמה שאינה קלה להכרעה.

אלו עיקרי הדברים:

ביליק סובל ממקבץ מחלות, כל אחת מהן קשה בפני עצמה, וכולן יחד יוצרות תמונה עגומה. הנתון הראשון הוא מחלת לב איסכמית שבגינה עבר צנתור במהלך 2013 כולל הכנסת סטנט. בסוף שנת 2014 הוא אובחן כסובל מסרטן המעי הגס, באזור הרקטו-סיגמה, דהיינו החיבור האחרון של המעי הגס בחיבור לרקטום. בחודש מרץ 2015 עבר ניתוח כריתה נוסף. כפי שצינו לעיל, בית המשפט קמא המתין כשלוש שנים עד אשר ביליק החלים מהניתוח. המדינה מפנה לדו"ח סיכום האשפוז מהמרכז הרפואי "שערי צדק" מיום 30.10.16 בו צוין כי ביליק במצב רפואי טוב וללא כל עדות לקיומה של המחלה הממאירה בה לקה. לעומת זאת מצויה בפנינו היום חוות דעתו של ד"ר וייט שכבר מציירת תמונה שונה. מסתבר כי בעקבות הניתוח עבר ביליק טיפול כימותרפי וגם הקרנות, לאחר מכן אושפז שוב והוחלט על חיבור לסטומה. יצוין כי המדובר בסטומה של מעי דק שהוא בנסיבות, כהגדרתו של ד"ר וייט, "מצב שהוא מסובך ומסוכן ביותר". איננו רואים לפרט את כל הכתוב בחוות הדעת באשר לסטומה, נעיר רק כי מדובר בחוות דעת מפורטת ביותר, לרבות שרטוטים של חלקי הגוף הרלבנטיים. בשל החשש מפני הישנותה של המחלה, נערך ניתוח נוסף שלאחריו היה ביליק במעקב רפואי. אם לא די בכך, בחודש ספטמבר 2017 אושפז בשל אי ספיקת כליות. במישור הפיזי מסכם ד"ר וייט את הממצאים כדלקמן: "סרטן מעי גרורתי, סטומה של מעי דק, אי ספיקת כליה שמאלית, כאב כרוני ללא אפשרויות טיפול ועל כל אלה נוסף דיכאון קשה בשל מצבו הרפואי".

בסיכומי קובע ד"ר וייט כי "להערכת אסור ברמה הרפואית להכניס אותו לכלא, אף לא באגף הרפואי של השב"ס, בשל הסיכוי המוגבר לסיבוכים בטיפול בסטומה ואי ספיקת הכליות אשר יכולות לסכן את חייו באופן מיידי" (ההדגשה במקור). 19. המדינה טוענת, כזכור, כי מדובר בחוות דעת מגמתית שמנסה להיכנס בדיוק למתווה בפרשת לופוליאנסקי והסיכום מצביע על כך חד משמעית. בית משפט קמא העיר, כזכור, על היעדרה של חוות דעת רפואית מסודרת, ועל חוסר זה באה חוות הדעת הנוכחית לענות.

שקלנו את הטענה. כיוון שמדובר בחוות דעת שהוגשה רק בשלב הערעור, המומחה לא נחקר, המדינה גם לא עתרה לחקירתו או להגשת חוות דעת נגדית. איננו סבורים כי יש לגרוע ממשקלה של חוות הדעת. הנתונים המצויים בה הם מדויקים ואמינים, ולמעשה, אין מחלוקת של ממש על נכונותם. אין לנו ספק כי מצבו הרפואי של ביליק מורכב וקשה. התמונה הרפואית כוללת ארבעה ראשים שכל אחד מהם משמעותי: סטנט בלב, אי ספיקת כליה, סרטן שהביא להתקנת סטומה והסטומה עצמה. הסטומה אינה פשוטה לתפעול וחשופה לזיהומים רבים. לכך מצטרפים גם דכאון וכאבים כרוניים. אנו מקבלים כי השהייה במתקן כליאה תכביד עליו מאוד, במיוחד בשל הסטומה, שלצד הסכנה לזיהומים שכרוכים בהפעלתה, יש בה גם אלמנט של פגיעה בכבוד האדם. אדם זקוק לאינטימיות כשהוא משתמש בסטומה, ויתכן שהשהות בכלא לא תאפשר אינטימיות זו.

20. לא שוכנענו עם זאת כי השהייה בכלא, גם במחלקה הרפואית, עלולה לסכן את חייו או להביא לקיצור תוחלת חייו. מכל מקום דעתנו היא כי גם תוך הסתמכות על ההלכה בפרשת לופוליאנסקי, אין מקום להימנע כליל משליחתו של ביליק למאסר. בין היתר, ציין בית המשפט העליון שם כדלקמן:

"בבוא בית המשפט לשקול חריגה מטעמי צדק ממתחם העונש ההולם, שומה עליו לאזן בין טעמי הצדק המצדיקים חריגה מן המתחם לבין חומרת המעשים שבהם הורשע הנאשם. בקטגוריה שבה עסקינן יש לבחון אם עונש של מאסר בפועל עלול לסכן את חייו של מי שהורשע בדין או לקצר בצורה ניכרת את תוחלת חייו, ולהביא מנגד, כאמור, את חומרת המעשים שבהם הורשע. תוצאת איזון זה עשויה להיות שליחתו של הנאשם לעונש מאסר בפועל הנמוך מתחתית מתחם הענישה שנקבע; או הימנעות מהשתת מאסר בפועל, גם מקום שבו "רצפת" מתחם העונש ההולם כוללת עונש מאסר בפועל, הכל לפי נסיבות המקרה... מכאן אתה למד כי גם נאשם החולה במחלה קשה, או כזה שהמאסר יסב לו סבל רב וייחודי, עלול להישלח לשאת בעונש מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריח... מצב בריאותי קשה - אינו צריך בהכרח להקנות לעבריין פטור מעונש מאסר בפועל בגין מעשיו הרעים, ככל שעונש זה מוצדק לגביו...".

נראה לנו כי האמור בפסקה זו הולם במדויק את הסיטואציה שבפנינו, ומביא לכלל מיצוי את השיקולים הרלוונטיים ואיזונם זה מול זה.

21. שליחה למאסר מאחורי סורג ובריח יש בה גם אמירה נורמטיבית מעבר לאמירה עונשית. אמירה נורמטיבית זו מן הדין שתיאמר במקרה הנוכחי, ואיננו סבורים כי יש מקום לאיין אותה כליל. בשל המצב הרפואי בית משפט קמא ראה לנכון לסטות ממתחם הענישה שנקבע על ידו, ולאחר התלבטות רבה החלטתנו היא להשאיר את תקופת המאסר שנקבעה בעינה. מחד גיסא, תקופת מאסר זו נופלת באופן משמעותי מהענישה אותה היינו מטיילים, כשלנגד עינינו חומרת העבירות וריבויין בלבד. מאידך גיסא, היא נותנת ביטוי למצבו הרפואי המורכב של ביליק, ולחלוף הזמן.

את תקופת המאסר יוכל ביליק לרצות במחלקה הרפואית של שירות בתי הסוהר, אם כך יוחלט. אנו מזכירים לעניין זה גם את הוראות סעיף 16 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 וכן את סעיף 7 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001. שתי ההוראות הללו מהוות כלים המבטיחים כי ככל שתחול, חס ושלום, החמרה במצבו של ביליק, יינתן לה המענה הרפואי המתאים. אם שירות בתי הסוהר לא יוכל לדאוג למענה זה בכוחות עצמו, יוכל לפעול מכוח אחת ההוראות הנ"ל.

סוף דבר - אנו מותירים בעינה את הענישה של שנה אחת מאסר ומותירים גם את הקנס בעינו. עם זאת, אנו רואים להתערב בחלף הקנס ולהעמיד אותו על 6 חודשים במקום עשרה.

אנו מפנים לעניין זה לדבריו של כב' השופט עמית בע"פ 4919/14 אזולאי נ' מדינת ישראל, (06/03/2017): "שופטים הזהרו בקנסותיכם, בפריסותיכם ובמח"קכם". אין לנו ספק כי ביליק יתקשה בתשלום הקנס, ועל כן הגם שהקנס מידתי אנו רואים כאמור להתערב בחלף הקנס.

יתר רכיבי הענישה ישארו בעינם.

ניתן היום, ג' ניסן תשע"ח, 19 מרץ 2018, במעמד הצדדים.